

**ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА**  
**ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“**  
**КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТУРИЗМА“**

---

Приета от ФС (протокол № 12/29.04.2024 г.)

**УТВЪРЖДАВАМ:**

Приета от КС (протокол № 8/16.04. 2024 г.)

**Декан:**

(доц. д-р Добрин Добрев)

**У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А**

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ЕКСКУРЗОВОДСТВО“

ЗА СПЕЦ: „Туризм“; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3

СЕМЕСТЪР: 6

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАБОТЕН ЕЗИК: български

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН**

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	168

Изготвили програмата:

1. ....  
(проф. д-р Велина Казанджиева)
2. ....  
(ас. д-р Катина Попова)

Ръководител катедра: .....  
„Икономика и организация на туризма“ (доц. д-р Георгина Луканова)

## **I. АНОТАЦИЯ**

*Екскурзоводство” е от групата на избираемите дисциплини, включени в учебния план на спец. “Туризм”. Обучението по нея има за цел да формира знания и разбиране за методиката и технологията на екскурзоводското обслужване. За успешното ѝ реализиране студентите следва да са усвоили основите на науката за туризма, икономиката и управлението на туристическото предприятие, хотелиерство и ресторантьорство, географията на туризма и поне два чужди езика. Необходими в тази връзка са входящите знания по дисциплините въведение в туризма, основи на правото, основи на управлението, туристически ресурси, география на туризма, пътнически агенции и транспорт в туризма и чужди езици. Обучението по дисциплината се очаква да формира у студентите разбиране за: същността на екскурзоводството, характера на екскурзоводската професия, организацията и технологията на основните екскурзоводски дейности, анимацията в екскурзоводската дейност и особеностите на екскурзоводското обслужване в различните видове транспортни средства.. Приложението на получените знания и умения може да бъде в две направления: при практикуване на екскурзоводската професия и при управлението на екскурзоводската дейност. В процеса на самостоятелната работа студентите могат да разширят знанията си и да формират нови умения в методическите детайли и участието в екскурзоводското обслужване. Практико-приложният характер на придобитите знания по дисциплината формира умения за: подготовка и организация на екскурзоводските дейности, управление на екскурзоводското обслужване при отделните видове туристически транспорт и планиране на анимационната програма.*

*Ключови компетентности, развивани в резултат на обучението по дисциплината са:*

- 1. Личностна – формира умения за справяне в сложни ситуации и несигурна среда; придобиване на умения за учене; решаване на реално съществуващи проблеми, умения за планиране на задачи, умения за организиране на собствената работа.*
- 2. Предприемаческа – планиране на иновативни проекти, оценка на силни и слаби страни, форми на организация на бизнеса, информирани решения, самостоятелна и екипна работа.*
- 3. Културна осведоменост и изява – познаване на местните, националните, регионалните, европейските и световните култури, техните наследство, традиции и културни продукти. Формира разбиране на собствената идентичност и културно наследство в среда на културно многообразие.*

## **II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ**

<b>№. по ред</b>	<b>НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ</b>
<b>ТЕМА 1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЕКСКУРЗОВОДСТВОТО</b>	
1.1.	Генезис на екскурзоводството - туристическото пътуване и неговата организация
1.2.	Условия и предпоставки за развитие на екскурзоводството
1.3.	Определение и съдържание на екскурзоводството
1.4.	Видове екскурзии и екскурзоводско обслужване
1.5.	Фактори, определящи екскурзоводското обслужване
1.6.	Субекти на екскурзоводството
<b>ТЕМА 2. ПРОФЕСИЯТА НА ЕКСКУРЗОВОДА</b>	

2.1.	Характер и роля на екскурзоводската професия в туризма
2.2.	Типология на основните екскурзоводски дейности
2.3.	Основни функции и задачи на екскурзовода
2.4.	Необходими качества на и изисквания към екскурзовода
2.5.	Правна регламентация на екскурзоводската професия
<b>ТЕМА 3. ОСНОВНИ ЕКСКУРЗОВОДСКИ ДЕЙНОСТИ</b>	
3.1.	Посрещане, трансфер, настаняване и изпращане на туристите
3.2.	Информационен коктейл
3.3.	Провеждане на краткотрайни турове и многодневни обиколки
3.4.	Придружаване на туристи при пътувания по специални програми
3.5.	Обслужване на туристически групи с престой
3.6.	Придружаване на индивидуални туристи
3.7.	Провеждане на задгранични туристически пътувания
3.8.	Дейности на водачи при пешеходни турове
3.9.	Локални екскурзоводски услуги и дейности
<i>КАЗУС 1: Посещение на музей с екскурзоводска беседа</i>	
<b>ТЕМА 4. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЕКСКУРЗОВОДСКАТА ДЕЙНОСТ</b>	
4.1.	Обща подготовка и структуриране на екскурзоводската работа по време на екскурзията
4.2.	Управление на отношенията в групата
4.3.	Взаимодействия с контрагентите
4.4.	Уреждане на рекламации
<i>КАЗУС 2: Примерен отчет за проведено пътуване</i> <i>КАЗУС 3: Разработване на методичен план за едномеденна екскурзия</i>	
<b>ТЕМА 5. ОСОБЕНОСТИ НА ЕКСКУРЗОВОДСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ В РАЗЛИЧНИ ВИДОВЕ ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА</b>	
5.1.	Туристически пътувания с автомобил
5.2.	Туристически пътувания с кораб
5.3.	Туристически пътувания със самолет
5.4.	Туристически пътувания с влак
5.5.	Туристически пътувания с алтернативни видове транспорт
<i>КАЗУС 4: Сценарий на програма по време на пътуване в автобус/влак</i>	
<b>ТЕМА 6. АНИМАЦИЯТА ПРИ ЕКСКУРЗОВОДСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ</b>	
6.1.	Общи характеристики и роля на анимацията в екскурзоводското обслужване
6.2.	Основи на туристическата анимация в екскурзоводската дейност
6.3.	Планиране на туристическата анимация - анимационна програма
6.4.	Съдържателни области на туристическата анимация в екскурзоводското обслужване
6.5.	Основни изисквания към екскурзовода-аниматор
<i>КАЗУС 5: Примерна анимационна програма за атракционно заведение</i>	

### **III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ<sup>1</sup>**

При подготовката и провеждането на обучението по дисциплината се използват следните учебни ресурси: електронен учебник, електронно учебно помагало, мултимедийни презентации, учебни филми и допълнителни файлове с включени специфични за отделните елементи в тяхното съдържание. Предвидените учебни дейности обхващат: разработване на разписание за срещи и работа с обучаемите, създаване на база данни за предоставяне на разнообразна информация на студентите, системно допитване до тях чрез предварително подготвена анкета и обратна връзка, предоставяне на речник, провеждане на обсъждания и дискусии чрез форуми и чат.

### **IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ**

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА <sup>2</sup>	Брой	ИАЗ ч.
<b>1.</b>	<b>Семестриално оценяване</b>		
1.1.	Проект за едномедия екскурзия	1	60
1.2.	Задание по определена тема	1	38
<b>Общо за семестриалното оценяване:</b>		<b>2</b>	<b>98</b>
<b>2.</b>	<b>Сесийно оценяване</b>		
2.1.	Изпит - тест	1	70
<b>Общо за сесийното оценяване:</b>		<b>1</b>	<b>70</b>
<b>Общо за всички форми на контрол:</b>		<b>3</b>	<b>168</b>

### **V. ЛИТЕРАТУРА**

#### **ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:**

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Екскурзоводство“, качени в платформата за електронно и дистанционно обучение на ИУ – Варна;
2. Сборник с тестове, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна;
3. Указания за разработване на курсова работа по дисциплината, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

<sup>1</sup> Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

<sup>2</sup> При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

## ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Асенова, М. и кол. Между културата и туризма: туристическите атракции, основани на културното наследство. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2021.
2. Дечев, З. Функции на туристическия екскурзовод като лидер на екскурзоводската група. Научни трудове на Русенския университет - 2016, том 55, серия 6.2, Русе, 2016.
3. Казанджиева, В. Интерпретативни маршрути в природен парк „Странджа“. Научно-практическа конференция „Агробизнесът и селските райони – икономика, иновации и растеж“. „Наука и икономика“, Варна, 2018.
4. Кръстев, В., Умникова, Б. Туристически ресурси. „Дайрект Сървисис“, Варна, 2019.
5. Недялкова, Хр. Ролята на интеркултурните комуникации за повишаване на качеството на екскурзоводското обслужване. Дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“, 2019.
6. Akgün, D. et. al. Customer complaints in package tours and complaint management of tour guides. Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel, 5(4), 1482-1494, 2022.
7. Băltescu, C. Tourist Guide Role and Performance – Element of Visiting Experience at a Tourism Destination. “Ovidius” University Annals, Economic Sciences Series Vol. XIX, № 2, 2019.
8. Çokişler, N. An Overview of T view of Tour-Guide T our-Guide Training Liter aining Literature in Türkiye. International Journal of Tour Guiding Research: Vol. 3, №1, 2022.
9. Dechev, Z. Psychological Aspects of The Professional-Personal Purpose of The Future Tour-Guide in The Tourist Guide Industry. Proceedings of University of Ruse - 2022, volume 61, book 11.1., Ruse, 2022.
10. Jurisin, L. et. al. Frankfurt Table as an Example of Good Practices of Business Ethics in Tourism. Turizam, Vol. 22, № 4, 2018.
11. Kabakchieva, D. The hotel animation – a key component in modern tourist services. Socio Brains: International scientific refereed online journal with impact factor, Vol. 54, 2019.
12. Kamel, N. Role of Tour Guides in Tourism Promotion and Impact on Destination Image and Tourist Revisit Intention in Egypt: A PLSSEM Model. Journal of Association of Arab Universities for Tourism and Hospitality, Vol. 20, №1, 2021.
13. Kamugisha, J., A. Twinomujuni. Practical advice for new tourist guides. International Institute for Environment and Development, London, 2019.
14. Meng, W. et. al. Go.Travel – A Smart Tourism Guide Mobile Application. Journal of Advances in Artificial Life Robotics, Vol. 3, №2, 2022.
15. Sevinch, V. The role of animation programs in the field of tourism. Web of scientist: International Scientific Research Journal. Vol. 3, № 7, 2022.
16. Western Australia Department of Transport. A guide for tourism operators, 2023.